

НАЦИОНАЛНО БИРО ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

**КРИТЕРИУМИ ЗА НАДОМЕСТ НА НЕМАТЕРИЈАЛНА ШТЕТА ПОРАДИ
СМРТ, ТЕЛЕСНА ПОВРЕДА И НАРУШУВАЊЕ НА ЗДРАВЈЕТО ОД
УПОТРЕБА НА МОТОРНИ ВОЗИЛА**

**Скопје
Јуни ,2011**

Врз основа на точка 2 од Одлуката бр.0201-1412/11 на Управниот одбор на Националното биро за осигурување од 7-та редовна седница одржана на 20.06.2011 година, е изготвен пречистен текст на :

КРИТЕРИУМИ ЗА НАДОМЕСТ НА НЕМАТЕРИЈАЛНА ШТЕТА ПОРАДИ СМРТ,ТЕЛЕСНА ПОВРЕДА И НАРУШУВАЊЕ НА ЗДРАВЈЕТО ОД УПОТРЕБА НА МОТОРНИ ВОЗИЛА

1. Физичка болка

Висината на надоместокот на штета за претрпена физичка болка се утврдува во согласност со околностите на секој поединечен случај, при што особено се земаат во предвид јачината и траењето на претрпената физичка болка.

Други релевантни фактори кои се земаат во предвид при утврдување на надоместокот на штета за претрпена физичка болка, се и следните:

- Возраста на повреденото лице, неговата општа здравствена состојба, видот и карактерот на повредите;
- Непријатностите кои се јавуваат за време на лекарскиот третман (како што се краткотрајни несвестици,разни видови на имобилизации и фиксаци,рендгенски снимања,долгорочно лежење во кревет, потешкотии при голтање, број и видови на хируршки интервенции,инфузии,трансфузии,инекции,употреба на инвалидска количка,физиотерапија, амбулантски посети и слично);

Табела 1: Висина на надоместокот на штета за претрпена физичка болка (по денови),во денари:

Јачина на болката	На ден	Вкупно
Слаба болка	200 денари на ден	Најмногу до 40.000 денари
Умерена болка	600 денари на ден	Најмногу до 120.000 денари
Силна болка	1.000 денари на ден	Најмногу до 250.000 денари

Незначителна физичка болка во времетраење од 2-3 дена, не е предмет на надомест на штета.

2. Страв

Надоместокот на штета за претрпен страв се утврдува во согласност со околностите на секој поединечен случај, имајќи ги во предвид траењето и јачината на претрпениот страв

Предмет на надомест е оној страв кој е претрпен при нанесување на тешка телесна повреда или ако јачината на стравот траела подолго време и оставила трајни последици на психичкиот живот на оштетеното лице.

Висината на надоместокот за овој вид на штета, по правило се определува во висина од 50-70% од утврдениот износ на надоместок на штета за претрпена физичка болка.

По исклучок, утврдениот надоместок за штета за претрпен страв може да биде поголем само во случаи каде што постојат видливи клинички докази за постоење на признаено психијатриско заболување настанато како последица на претрпениот страв.

3. Претрпена душевна болка поради намалена животна активност

Намалената животна активност како посебна основа за надомест на штета за претрпена душевна болка, ги опфаќа сите ограничувања на животната активност на оштетеното лице која ја остварувал или по редовниот тек на настани, извесно е дека би ја остварувал во иднина. Под ограничување на животната активност се подразбира и вршење на активности со зголемен напор или под посебни услови.

Овој вид на штета, по правило е од траен карактер, но паричен надоместок може да се додели и во случај кога намалувањето на животната активност е привремено, доколку истата е со јак интензитет или ако околностите на поединечниот случај го оправдуваат истото.

Основни фактори кои се земаат во предвид при определување на висината на надоместокот за претрпена душевна болка поради намалена животна активност се степенот (процентот) на намалена животна активност и возраста на оштетеното лице.

Други релевантни фактори кои се земаат во предвид се и:

- Професијата со која се занимава лицето;

- Ограничувања во однос на рекреација и спорт кој бил претходно практикуван;
- Ограничувања во однос на семејни и социјални активности на оштетеното лице.

Табела 2: Висина на надоместокот на штета за трајно намалена животна активност (за секои 10% намалена животна активност) во денари:

Степен(процент) на намалена животна активност	Возраст на оштетеното лице			
	До 45 години	Од 45 до 60 години	Од 60 до 70 години	Повеќе од 70 години
До 25%	150.000	110.000	70.000	35.000
Од 25% до 50%	180.000	130.000	90.000	45.000
Од 50% до 80%	220.000	170.000	110.000	55.000
Од 80%до100%	300.000	200.000	130.000	65.000

Во случај на времено намалена животна активност, надоместокот на штета (за секои 10% намалена животна активност)изнесува најмногу една десетина(1/10) од предвидените надоместоци во Табела 2.

Максимален надоместок на штета за претрпена душевна болка поради намалена животна активност може да биде утврден за помлади луѓе со најекстремни повреди, на пример квадриплегија, параплегија или тешка повреда на мозокот, кои предизвикале оштетување еднакво на 100% намалување на животната активност.

4. Душевна болка поради нагрденост

Висината на надоместокот за претрпена душевна болка поради нагрденост се утврдува врз основа на степенот на нагрденост и душевната болка која ја трпи оштетеното лице поради нагрденоста.

Други фактори кои особено се земаат во предвид при утврдување на висината на овој вид на надоместок се и возраста на оштетеното лице, видливоста на нагрденоста, професијата на оштетеното лице и слично.

Табела 3: Висина на надоместокот на штета поради нагрденост во денари:

Возраст	Степен на нагрденост		
	Мал	Умерен	Силен
До 35 години	50.000	90.000	170.000
Од 25% до 50%	40.000	70.000	130.000
Од 50% до 80%	30.000	50.000	95.000
Од 80%до100%	20.000	30.000	60.000

5. Душевна болка поради смрт на блиско лице

Надоместокот на штета за претрпена душевна болка поради смрт на блиско лице се утврдува во согласност со околностите на секој поединечен случај.

Табела 4: Висина на надоместокот на штета за претрпена душевна болка поради смрт на блиско лице (брачен или вонбрачен другар, дете,родител, неродено дете,брат или сестра) во денари:

Во случај на смрт на :	Висина на надоместокот:
Брачен или вонбрачен другар (доколку меѓу нив постоела трајна животна заедница) и дете	Од 250.000 до 500.000
Родител	Од 200.000 до 400.000
Неродено дете (фетус)	До 150.000
Брат или сестра (доколку меѓу нив постоела потрајна животна заедница)	Од 100.000 до 300.000
Се утврдува надоместок за баба и дедо (за потрајна животна заедница)	Од 50.000 до 100.000
Се утврдува надоместок за внуци (за потрајна животна заедница)	Од 50.000 до 100.000

Мали деца, кои сеуште не се способни да го разберат значењето на загубата на нивните родители, имаат право на надоместок на штета за претрпена душевна болка, бидејќи таквата душевна болка не мора да настане директно по смртта на родителите, туку ќе настане како последица од загубата на родителската љубов, нега и внимание кои детето би ги добило од својот родител, како и идејата за самата смрт, соодветно.

Материјална штета :

1. Вкупен износ од 100.000,00 денари со фискални сметки за погребални трошоци и надгробен споменик.

6. Душевна болка поради особено тежок инвалидитет на блиско лице

Надоместокот на штета за претрпена душевна болка поради особено тежок инвалидитет на блиско лице се утврдува во согласност со околностите на секој поединечен случај.

Инвалидитетот треба да се смета за особено тежок доколку процентот на намалување на животната активност, утврден за оштетеното лице, е еднаков или поголем од 70 проценти.

Табела 5 : Висина на надоместокот на штета за претрпена душевна болка поради особено тежок инвалидитет на блиско лице (брачен или вонбрачен другар, дете, родител, неродено дете, брат или сестра) во денари:

Во случај на особено тежок инвалидитет на:	Висина на надоместок
Брачен или вонбрачен другар(доколку меѓу нив постоела трајна животна заедница) и дете	Од 150.000 до 300.000
Родител	Од 100.000 до 200.000
Брат или сестра (доколку постоела меѓу нив потрајна животна заедница)	До 100.000

Стапување во сила:

Овие Критериуми стапуваат на сила со денот на донесувањето 08.04.2008 година

Примена:

1. Овие Критериуми за надомест на нематеријална штета се користат при утврдување на надомест на штета поради смрт, телесна повреда и нарушување на здравјето за штети кои се исплаќаат од Гарантниот фонд ,согласно Одлуката бр..0201-1080-2/08 од 08.04.2008 година на Управниот одбор на Националното биро за осигурување од 26-та редовна седница одржана на 08.04.2008 година .

2.Измена и дополнување на Критериумите за надомест на нематеријална штета кои се користат при утврдување на надомест на штета поради смрт, телесна повреда и нарушување на здравјето за штети кои се исплаќаат од Гарантниот фонд е направена врз основа на точка 1 од Одлуката бр.0201-1412/11 на Управниот одбор на Национално-то биро за осигурување од 7-та редовна седница одржана на 20.06.2011 година .

Скопје, јуни 2011 г.

Национално биро за осигурување